

Nuorttanaste

»Gæca dam Ibmel labba,
gutte mailme suddo guodda!«

»Son dagai rafhe su ruosa
varai bokte.«

No. 14.

9ad jakkegærdde.

»Nuorttanaste« maksa ovta kruvna jakkoda
gast, bladde dinggujuvvu juokke poasta-
rappe lutte.

30ad Juli 1907.

»Nuorttanaste« olgusboatta guovte gærde
manost — dam 15ad ja dam 30ad bæive
juokke manost.

Rokkadusa birra.

(Okta D. L. Moody sarnin.)
(Lasse oudeb nummari.)

Mangas celkke: «Manne æi šad-
da min rokkadusak gullujuvvut?» Mui-
te, atte

golbma siva

læk, manditi min rokkadusak æi gullu-
juvvu. Dam vuostas siva gavdnap mi
Jak. 1as kapitalest 6ad ja 7id vørsast,
gost čuožžo, atte mi galggap rokkadal-
lat oskoin, »dastgo son, gutte æpped
læ nuftgo abe barro, mi likkatuvvu
biegast; dastgo allus daggar olmuš
jurdašeku Hærrast maidege oážžot.«

Manga rokkadalle æppedek æige
vuorde maidege ja damditi si æi oa-
žo maidege. Ibmel ješ læ Jakob bok-
te čielggaset cækkam, atte æppedægje
i oažo, ja dat ašše læ čielgas, atte jos
mi æp osko, de son i gula min. Osko
læ dat gietta, man sisa Ibmel bigja su
buristsivdnadusaides — su addalda-
gaides, mutto i æppeosko.

Mon jakam, atte mi ollo mattep
oappat smava manain, moft mi galg-
gap rokkadallat. Manga have læm
mon oapatuvvum sist. Dat læ dat, mi
læ Kristusa oaivvel, go son sardno
dam birra, atte mi galggap mana laga-
nak šaddat. Manak vurddek vastadu-
sa, ja si dam oážžuk.

Muttom oarbes mana rokkadus.

Muttom ucca manaš, gæn ačče
ja ædne læiga jabmam, valddujuvvui
ovta æra bærraši. Dam vuostas æked
jærai son: »Oažomgo mon rokkadal-
lat nuftgo mon lavvim dakkat?« Si
celkke: »Oažok galle.« De manai son
čibbides ala ja rokkadalai, nuftgo su
ædne læi sudnji oapatam, ja go son
læi gærggam daina oapatuvvum rok-
kadusain, de laseti son vahaš ječas sa-
niguim: Son celki: »O, Ibmelam! Da-

ga daid olbmuid lika rakislažžan mu
vuostai, go mu ačče ja ædne læiga.«
Dasto orosti son ja gæcai bajas ja oroi
dego vastadusa vuorddemen, ja de bak-
kodi: »Dam aigok don.« Man dat læi
ovtagærddan ja čabbes dam ucca ma-
nača rokkadus. Son jaki nannoset,
atte Ibmel su rokkadusa gulla, ja
dam dagai Ibmel.

Man galles mist mattek dal gæ-
častet bajas Ibmeli ja cækket: »Don
aigok dam dakkat.« Jos mi rokkadal-
lap Ibmeli, atte son dam gavpuga as-
sid galgga bæstet ovta manost, celkke
muttomak: »Moft mattep mi nuft stuo-
ra dingaid rokkadallat?« Min Ibmel
læ famolaš. Mi læ dat sudnji ovta gav-
puga morranattet. Son dam sataši
gæppasæbbo dakkat go mon giettam
likkastattet, jos son fal dam datto.
Gaidus erit min lutte dat varnotes
æppeosko, mi rajid bigja Ibmela fab-
moi. Ibmel veketekus min erit ravg-
git dam varnotes æppeosko, mi burist-
sivdnadusa mist erit doalvo. Muite,
soatte i læk min, mutto Ibmela! Dat
jurda herre min apasmattet.

Ibmel stuoremus addaldak bođi alma rokkadusataga.

Vulggop mi su lusa rokkadusa
ja osko siste. Jos mi rokkadallap lai-
be, de i son adde migjidi gædže. Mui-
top mi dam, atte go Ibmel i sæstam
su ječas barnes, mutto addi su min
diti, manne son dalle i galgaši addet
migjidi buok æra dingaid? Son addi
migjidi su barnes alma min rokkadu-
sataga. Mon læm visses dam ala, atte
i oktage læk duostam ige arvvedam sust
daggar addaldaga ravkkat. Gi olmui
lifče mattam gaibbedet, atte Ibmel su
barnes galgai addet jabmemi su ou-
dast. Ibmel addi su barnes ævtodato-
lažat alma min rokkadusataga, ja go
nuft læ, manditi son dalle i galgaši

addet buok æra dingai, go mi rokka-
dallap sust daid.

Duottavuotta læ, atte Ibmel datto,
atte mi galggap sust bivddet stuora
dingaid. Rokkadallop mi daid, ja
dak galggek migjidi addujuvvut. Mut-
to muitop fal, atte jos mi læp æpe-
dægjek, de æp oažo maidege vasta-
dusaid. Oskop mi nannoset ja vard-
dadekop dai dingai maŋŋai, mai bir-
ra rokkadallap! Celkkop mige nuftgo
dat ucca nieidaš: »Son aiggo.«

Dat garra værta ja dat ucca manaš.

Mon muitam ovta ucca manača,
gutte eli su vanhemidesguim muttom
ucca gavpugažast Amerikast. Muttom
bæive bođi dieđetus dam birra, atte
su ačče læi mannam soatteveki (dat
læi dalle go dat amerikanalaš soatte
de algi), ja moadde bæive dastmaŋŋel
bođi værta vistelaigo gaibbedet. Æd-
ne muitali, atte son i satte makset,
ja atte su boadnji læi ferttim soattai
mannat. Værta læi okta garra-vai-
molaš olmai, gutte belki ja celki, atte
son i aigo daggar olbmuid adnet vis-
tines, guđek laigo æi nagad makset.
Maŋŋel go son læi mannam čokkani
ædne vuottom-stulloi čierrot. Su ucca
nieidaš, gutte læi oappam rokkadal-
lat oskoin, bođi su lusa ja celki:

»Manditi čierok don, mamma?
Mon aigom Ibmeli rokkadallat, vai
son adda migjidi viste, ja son aiggo
addet.« Maid be ædne dasa diđi
cækket? Dat neca manaš manai das-
to nubbe ladnji ja algi rokkadallat,
uksa læi rabas, ja ædne gulai juok-
ke sane, maid su nieida rokkadusast
celki. »O Ibmel, don læk valddam
min ače, ja mammast æi læk ruđak.
Værta aiggo min olgus agjet, damditi
go mi æp satte makset, ja mi ferttep
dasto čokkat uksalasa alde ja goallot.
Adde migjidi sida!« Ja de vuorddegođi

son vastadusa ja laseti: »Ikgo aigo addet, rakis Ibmel?»

Son bođi lanjast olgus likkolažan ja vurdi viste oažžot. Ibmel gulai dam uccekaža rokkadusa ja likkastati dam garra varta vaimo nuft, atsi besse orrot dast. Addus Ibmel maidai migjidi daggar mannalaš osko, atte mi maidai matašäimek vastadusa vuorddet.

Dat læ dat vuostas sivva, manditi min rokkadusak äi vasteduvvu. Dam nubbe siva gavdnap mi Jakob girjest 4, 3: »Di rokkadallabetet ja epet oažo, dainago di rokkadallabetet boastot, vai di bæsbabetet dam loaktet himoidedek mielde.« Mu mielast orro atte dat værssa suppe olles abe mađe čuovggasa dam gačaldaga bagjel. Ädnag olbmuk rokkadallek aiggasaš buristsivdnadusađ, ja go äi oažo daid, de jakkek si, atte Ibmel i doala sane. Jos mi ožušäimek buok dam, maid mi rokkadallap, de dat farga dolvuči min likkotesvutti. Mist buokain læ ollo aibašäbme aiggasaš dingaid maññai. Monge læm Ibmest rokkadallam riggodaga, ja mon lavvijim imašstallat go vastadusa im ožžom; mutto de fuobmajim mon go Ibmel sane lokkim, atte must i læm garantia rokkadallat riggodaga.

Osko fertte garantia suittet.

Jos mon ouddamarka diti, nuftgo Gideon 300 olbmain vuolgašim soattat stuora soattevæga vuostai, lifčigo must dalle likko mielde? I eisegē, mon vuottatalašim, jos mon im nuftgo Gideon, lifči saddijuvvum. Äska dalle go must dat garantia læ, de læ must vissisvuotta dam ala, atte mu rokkadus gullujuvvu, ja dalle mon vuottašim.

Nuft læ maidai riggesvuodain, mist i læk vuoiggadvuotta rokkadallat aldsešäimek dam. Ibmel adda migjidi dam, jos dat su datto læ; mutto allop mi morraš ane riggodaga maññai; dastgo čeneb duhatak læk vuoinalažat hävvanam riggodaga go vaivašvuoda baldast. Davja vajaldattet olbmuk Ibmela go riggesen šaddek. »Go Ješurun buoidoi, čievčasti son bađas bajas.« 5 Mos. 32, 15. Gača lappum barne! Vulgigo son ačes lusa dallego læi riggis? I eisegē, äska dalle vulgi, go son vaivašvutti joavdai.

(Lasetuvvu.)

Kristalaš olbmuk ja duppat.

»Buok læ mudnji lobalaš, mutto i buok læk avkalaš; buok læ mudnji lobalaš, mutto im mon galga diktet ječčam mastege rađđijuvvut.«

1. Kor. 6, 12.

Dat læ okta imašlaš bibalsadne. Mangas likojek hui burist dam ovta oassai, mutto sist äi læk bæljek ige vaibmo dam nubbai. Dat, gutte ouddamarka diti navdaša buollevine, i loga buoreb evangeliuma go daid sanid: »Buok læ mudnji lobalaš.« — jos son fal ožuši bigjat čuogga dasa ja daina lagin eritbæsat daina sanin: »Mutto i buok læk avkalaš« ja: »Mutto im mon galga diktet ječčam mastege rađđijuvvut.«

Olbmuk luondost assa halo navdašäme maññai. Dat halo læ Ibmest aldest sisabigjum ja i læk daina lagin mikkege suddoid. Olmuš læ sivdneduvvum navdašäme äellem varas ja eälkkemættom audogasvutti. Ja atte dat nuft læ, dat læ buorre, jos fal dat daptuvva rivtes lakai. I mikkege læk Ibmeli buoreb go dat, atte don halidak dam audogasvuoda ja navdašäme, mi vuittujuvvu buok bokte, mi læ buttes, gudnalaš, buorre, basse j. n. v. Mutto jos du navdašäme hallo occa su duttavašvuodaš dam čada, mi læ buttesmættom, nuolatægje ja vuolasgaikko du apid, dalle šadda dat suddon.

Dai haloid gaskast, maina læ hirbmos gäsemfabmo olbmuk bagjel, i læk uccemusat halo duppat maññai. Mutto dabalažat i adnu vigetäbmen. Ja læ damditi, atte mon aigom čallet soames usteblaš ja duodalaš sane oskolažaidi. Mangas gavdnujek maidai singe särvest, gæk adnek duppat, ja vaidetatte, äi nu harvve sardneolbmak. Olmuš dävva sin marga have gäino alde cigarin ja bipoin njalmest. Si, gæk dakkek dam, valddek davja apostala sanid adnoi: »Buok læ mudnji lobalaš.«

Atte apostal laseta: »Mutto i buok læk avkalaš,« dam mannek si mäddel; atte dast galgaši læt mikkege avkid rubmaši daihe silloi, atte navdašet duppat, dam si čei duosta čälkket. Atte Paulus daina sanin i sarno duttavašvuoda navdašäme gærast, dam čajeta obba oktičadnam. Dam berre maidai dat buok fuonemus jurdašægje jurda

migjidi oapatet. Ja aibas joavddelas læ duppat navdašäbine. Dat i oro dam olmušlaš luondost, mutto fertte sisagilvuvjuvut. Don ik sate mange lakai jurdašet, atte Kristus daihe Paulus vagjoläiga cigarin daihe bipoin njalmest daine njune dievva snuvsain (njunneduppatin.)

Dat læ surggadlaš gullat, moft duppatšlava gäččala ječas fillet ja äraid, atte si äi læk makkege šlavaid. »Mi sattep häittet, jos dattop,« celkkek si. Mutto jos oktage vasteda sigjidi: »Juo, heittet dal, ouddalgo di šaddabetet šlavak!« de jorggalek si »gulotes bælje« vuostai. Ja almaken berrišegje si diettet, atte dat læ gäppasäbbo häittet, ouddalgo okta šadda šlavan.

Okta Ibmel olmuš, gutte marga jage læi adnam duppat ja snuvsä, čali: »Mon im likom Paulus sanidi. Mon likojim buorebut snuvsai. Ja juokke alo go, Paulus sanek botte mudnji, ožžom mon vaive daggobokte, atte čajetet aldsešäm, atte mon im maggarge læm šlava duppat vuolde. Duppatšlava dovda ječas lisasen, go son læ duppat-taga, ja son i dovda ječas buoren ouddalgo son oažžo aldsešis cigar, bipo daihe snuvsä. Dam dovddim maidai monge, mutto almaken gäččalin mon čajetet aldsešäm, atte mon im læm mikkege šlavaid. Muttomin adnim mon buok hutkid, mak matte læt beloštussan duppati. De gullim mon muttomin, moft okta boares pappa, gi su aigestes læi okta vuoina olmai, læi læmaš okta angeres bipojukke. Go muttomin okta ovtagerddan kristalaš čuoigoi su dam äšest, go son daggar navdašäme ani, vastedi son: Mon jakam, atte Ibmel mudnji dam navdašäme udno.« Dat læi mudnji okta burist dävve evangelium: »Ibmel udno mudnji dam navdašäme, jurdašim, ja ain alggim bipo jukkat ja vajaldattim Paulus sane: »Mon im galga diktet ječčam mastege rađđijuvvut.« Almaken i bæssam dat harjanäbme nu mendo gukkas.«

Okti celki okta boares, gäččaluvvum kolportöra mudnji: »Ibmel læ sivdnedam vissa duppat dam varas, atte dat galgga adnut?« De fast čuvodi ođđa čuovgas mudnji, ja dam baittemest adnem mon vel duppat ovta aige. Mutto de ožžom mon ovta ustebest oaidnet ovta tuiska aigečallag, maid mon im goassege ouddal læm

oaidnam. Dat nummar doalai aido ovta artikkal duppat birra. Dast lokkim mon daid sanid: »Don dajak, atte Ibmel læ sivdnedam duppat, vai olmuš dam adna.« Mi jærrap dalle: »Lægo dat duodai Hærra diti, atte adnem bokte su addaldagaid, don basotak su, atte don bipo jugak?« Ja dat gačaldak bosadasti oktan manost olgus dam odđa čuovggasa; dastgo mon im šat bipo jukkam inge duppatge borram Jesus nama diti, dat læi visses. Mutto man galles min kristalažain ja sardneolbmam adnek cigara ja bipo basotam diti su nama ja Hærra diti? Mon dušše jæram. Dat i læk dušše mu ječčam historia, mutto dat læ erinoamačēt dai kristalažai duppatšlavaid davalaš historia. Si muosetuvvak davja sin siskelest ja valddek davja damditi iloin juokke aidno væke, vaiko man fuodne de læžža. Dat manna davja nuft, go dat læ færa mi, maid olmuš i datō mædda mannat. Manga gærde, go Paulussa sanek ja buttes jurddagak giddejegje mu, ja go mon gæččalim daid vuostaicaggat, bođi čuovvovvaš jurda mu bagjeli: »Manne soađak don dam lakai? Jos don hæitak erit duppat, de bæsašik don juo oktanmanost erit daina gæččalusain ja buok vaivin, maina don dal vaivvašuvak! Manne don dam ik daga?« Ja, manne! Im mon dattom hæittet bipo inge cigar, ja im dattom mon dovdastet, atte mon legjim šlava. Mutto vaiko mon davja legjim æppadusast, læigo dat riekta, atte borgotet ja adnet duppat, de læi dat visses, atte dat i læm boastot atte dam hæittet. Ja dalle bođi davja dat gačaldak mudnji: »Go don læk æppadusast dam ovta diti, mutto visses dam nubbe, de manne dalle ik vallje dam vissasæbbo?« Mutto dam gačaldakki mon im ožžom goassege duttavaš vastadusa.

Mon læm davja gullam, go læm sarnodam duppatšlavaiguim, atte si læk algost læmaš vissas sin aššai, mutto de læk si almaken ferttim dovdastet, atte si duolle dalle læk raffetæmek. Si æi sate biettalet, atte duppathallo læ okta avketes hallo. Si dittek dam, atte dat lifēi buorre, jos si dam satašegje hæittet. Ja si mittek vela dasage, atte dat læ faste atte duppata adnet. Mutto de gæččalek si ječasek dakkat nuft sivatæbmen, go vejolaš læ. Dat okta jeđde ječas nubbe ouddagovain. Mutto rivtes rafhe si æi oažo.«

(Darogielast O. A. bokte).

Matke-brævva.

Rakis „Nuorttanaste!“

Mudnji bođi jurddagi saddet soames sane dudnji, vai don muittalak min lakkidi vebaš sagaid dabe Dænost. Nuftgo di oaidnebetet, de læm mon dal ollim mu riegedambaikkasam Lavvonjarggi. Ræiso manai obba burist. Mon guđdim mu barggobaikkam sodnabæive dam 7id dam manost. Dalkke læi dalle juokke lakai buorre. Æska go Tromsi ollimek, de oažoimek hirbmos arve ja obba čoaska dalke. Dat læi obba skadđa, go daggar dalkke dæivai aido dalle go damppa bođi gavpugi dai ollo činativvum turistaiguim, gæk legje mielde. Dast legje sikke Norga ja olggocœdnam olbmuk. Daddeke orro Norga olbmuk favrobuk go olggocœdnamažak.

Tromsast i læm damppa gukkeb go dibmo bæle arvo. Dast fidnim mon gaddest ja haladiim ovtain buorre verdin. Dast bođi maidai damppi okta mu skuvlaskipparin ja buorre usteb. Dat læi bivtasgoarro Aslak Hammerfestast. Son læ maidai okta Dæno Sabmelaš. Son i dovdam mu; mutto mon galle dovdim su. Sæmma damppi bođi maidai okta olmai Lævnjast, gi ouddal lavvi jottet viššalet Dænost ja »doaktarušai« buoccid. Mangas vissa dovddek su, sikke persovnalazažat ja nama mielde. Dat olmai læi »boares Kaaven« Lævnjast. Son bođi damppi Tromsast ja manai gaddai Hammerfesti sæmmast Aslagain. Kaaven læi dal jottemen baikkasis. Son ain logai ječas jottet dam boares fidnostes. Son læi 71 jage boares ja ain læi nuorra oaidnet. — — —

Hammerfastast molssom mon dampa, man mielde mon čuvvum Mehammani, gost fast lonotim dampa, mutto dam lonotœmest galle tapejim hirbmos fastet. Dat læi lokaldamppa »Viking«, mi dal manna Dænovuonast. »Heimdal« læ dal Harstad verkstedast pussijume vuolde. — »Viking« læ buorre mannat; mutto passešeraidi fal i læk maggarge buorre dam alde orrot, go i læk æra sagje, go dat, mi gasko læ. Vuostas plasast gal i læk bahage orrot, mutto datges læ nu divras, ja dasa vela boatta, atte go soames »rivggo rieppo« læ mielde, de si buok čolluk (vuovsadek), ja dalle i læk dobbe orotatte, nuft atte olmuš fertte nađđot

gievkan gurri go vebašge arvve læ. Mu mielast gal orro, atte Dænovuodna darbašifēi ainas buoreb 'dampa go »Viking« ja »Heimdal« læva. Muttomak gullujegje arvvalæmen, atte gal dak guokte dampa læva aido muddag Dednoi, gost i læk varre oastet buoreb dampa daihe laiggotet. Mu jurddagi bođi dallanaga dat, atte Dæno olbmuk galgašegje diggostallat ucceb go dal dakek, gal dalle gal vœjaši Dæno komununa nagadet laiggotet daihe oastet buoreb ja stuoreb dampa go dal. — Dæno olbmuk læk dalge diggest Vargain obba hivvodak. Gal dasage mannek soames čuotte kruvna. Dak ruđak lifēi buoreb adnet lassen koastedam varas odđa dampa. Daggaridi orro dat juollodæmen æmbo ruđaid go dasa, mi avkalæbbo læ. — — —

Finkongkjæilost botte ollo Same verdek damppi, ja buok devdde dam »stuora saje«, mi lokalast læi. Dast maidai legje must guokte skuvlaskippara, namalassi Gudnar Nišas Laggovuonast ja Piera Klemet Dænodagast; ječa Samid mon im dovdam. Si legje jottemen sivillet Dænonjalbmam. —

Mehammana rajest Vaggai finimek mi manga vuonast ja goppest, ja manga baikest læi hui čabbeš; duššefal dat fæila, atte hui uccan assek, vaiko mai legje stuora æna duolbbadasak mietta. Dal orosta lokala mæsta juokke njargga gæčest. . . . Bivddo gal lifēi dal, mutto sæktevadnevuotta hette. Maidai luossabivddo læ læmaš obba buorre. Dal aigguk olbmuk hæittet dam, daihe rievtabut: luossabivddo læ nokkam dal. Dam jage i læk læmaš nuft mendo buorre hadde; dušše 80 evre læmaš dam maņeb aiggai. Algost gal læi kr. 1,20 kilost. Dal læk ænaš olbmuk luossabivdoin hæittam, ja manadam gæssebivddoi.

Dat min baikke læ dal aibas avddem olbmuin. Dam rajest go maņemus legjim dalæba guokta min baike olbmuin jabmem bokte guođdam dam baike, namalassi Ole Persen (Ravdde Pier-Ovla) ja Per Ole Persen. Ravdde Pier-Ovla guđi maņņasis aka ja 3 mana. Daina lagin nokket olbmuk damge baikest. Maidai æra baikenge daggo birrasin læk manga oappas jabmam. Dat maņemus læi Peter Syltran Vuodđovuonast. Son jami gæppisvigest. Daggo bokte nistetegje Vuodđovuona olbmuk sin ačesek, ja obba gieldda occala su. Son maidai guđi maņņasis aka ja moadde smava mana. Væketekus son, gutte læ oarbasi suogjalægje dam nuorra læska su smava manaidesguim.

Gæsse læ dam jage hui buorre Sameœdnæmet. Bæivve læ sæmma lieggas dabe

go Vesteraalast. Suoidnešaddo læ maidai buorre dabe. Saiddebiiddo i læk gal mendo. Olbmuk elek' dærvvan birra buok. Mon jurdašam dal vuolgget fiskoværaidi, oaidnet oazomgo soames doalle Same blađedi.

Vaimolaš dærvuođaguim

Ovla-Andras.

Lavvonjargast 12ad juli 1907

Min aige Babylon.

Min aige Babylon galgga Engelanda oaiivvegavpug, London, læt. Dam gavpuga 7 miljon olbmui galggek læt:

300,000 jukkek,

60,000 fuorra-nissonak.

40,000, gæina i læk sida.

150,000, gæina i læk barggo,

300,000 læk jabmen lakka vada borramuša ja hæjos divčo gæčeld, 12,000 smava mana jabmek jakkasažat dam sëmna sivist.

45,000 skuvlamanak bottek bæivalažak nælgest skuvlai, ja sist i læk æra dorvvo go suoladet borramuša ærain.

Dat ođda buollevine laka.

Vuostas august rajest dam jage saddek jukkek ja vidnevuovddek garasæbbo sikke gæčo ja rangastusa vuollai (jos si dam ansašek) go oudal.

Gutte čoaggalmas daihe olmuš-joralmas baikin gavdnujuvu garremi, matta sakotuvvut gidda 800 kr. ragjai, ja jos son 3 gærde ovta jagest gavdnujuvu garrem-oaivest namatuvvum baikin, de galgga son giddagasain rangaštuvvut.

Jos dak, gæk dubmijuvvujek giddagassi, gavdnujek, atte si jugišvuđa baha-dappai læk cieggam, matta eisevalde sin bigjat baggobarggo rakkanusi nu gukkis aiggai go gavdnek darbašlašžan sin dærvvasmattet, mutto almake i gukkeb go 18 mano, jos oudal æi læk læmaš dobbe; mutto jos læk oudal dam rakkanusast læmaš, de mattek si dokko bigjut 3 jakkai.

Dak, guđek jugišvuđa gæčeld gæččalek ječaidæsek æletet gærjedemin daihe vaivaškassi noadđen šaddek, submijek bærašidesek, nuft atte bærašak høttaiduvvek, rangaštuvvujek giddagasain 3 jakkai. Dat sëmna rangaštus læ maidai sigjidi, guđek sëmna sivist submijek luovos manidæsek æletet, go dak læk nuorab go 15 jage. Si rangaštuvvujek giddagasain 3 mano ja baggobargoin gidda

2 jage ragjai.

Čielgos olbmui garremidi jugatet ja garrem olmui vinne addet rangaštuvvu sakoin vuostas gærde, mutto jos æmbo havid dat sëmna olmušdam dakka, de giddagasain son rangaštuvvu.

Jos dak, gæina vuoggaduvuotta læ garrem-jukkamušai vuovddek, jugatek garremidi čielgos olbmuid daihe garrem olmuidi ain lase addek, de matta gal daidi vuostas have juo giddagas rangaštus adnujuvut.

Jos vidnevuovddebainkin mange slai garrem-jukkamuš olgusaddujuvu nuorab olmuidi go 15 jage boarrasidi daihe jos suvvek ovtage, gutte i læk 18 jage boares čokkat ja navddašet garremjukkamušaid vinevuovddebainkin, de si rangastuvvujek sakoin vuostas have, jos æmbo havid, de giddagas.

Jos vuovddebainkin garremjukkamuš vælgas addujuvu, de dam vælge æi sate gaibbedet laga bokte.

Man gukka vel galggek

olbmuk assat ædnam alde?

Olbmuk læk jakkečudi čađa spikulerim ja dutkam dam stuora avdnasa, man gukka son vel galgga ædnam čuožžot. Olbmuk læk einostam, atte dat oanekæbbo daihe gukkeb aige gæčest galgga læt aibas jienä vuolde ja avddek. Dr. Chamberlain professor geologiast Chikago universitetast adda dal dam jeđdetus dieđetusa, atte ædnam vela burist ævvecca daina lagamus čuođe miljon jagin, ja atte min aige olmušsogak vela læk dušše algo alde oudanæbmai dieđost.

Dat gæsse, mi i boattam goassege.

Danmarkost læk læmaš čoaska dalkek mađohes arvigim dam gæsse mietta.

Okta danskalaš blađde arvvala damditi:

»Gæsse læ dalke gæčeld agjanam daihe hælbam boatte jakkai.

Galle olbmui jabmek bæivalažat?

Obba ædnam alde assek arvo mielde 1500 miljon olbmui. Olbmuk rekinastek, atte 30 jage læ olmušsoga ællem bistemvuotta. Nuftgo 30 jagest jabmek 1500 miljon olbmui, juokke jagest 50 miljon olbmui, juokke bæivest 137,000, juokke dimost 5700, juokke minutast 95 ja juokke 2 sekundast jabmek 3 olbmui.

Norga olmušlokko

læi mannam jage loapast 2,321,088 — guokta miljon golbma čuođe ja okta goalmad lokkai duhat ja gavce ovcad lokkai — daihe 9,561 æneb go odeb jage loapast.

Sivvan dam uccan lassanæbmai galgga læt olgusvagjolæbme Amerikai.

Min gonagas

oktan bærašin læ dal, go dat nummar čallujuvu loapatæmen su jottemes Davve-Norgast. Darogiel avisak læk daina beivin læmaš dievva muittalusain min gonagasa jottem birra. Min ædnam stuoremus blađest »Aftenposten» est læ læmaš okta olmai, gutte čađag læ jottam gonagasa farost, ja gutte læ »Aftenposten» i saddim juokke bæive ja vel manga havege bæivest mæsta juo allangukkusaš telegramaid. Juokke ucca dingaš birra muittala son hui visudet.

Gudneportaiguim, hurračuoarvasin, buorastatem saniguim læ son vuostaivalddujuvum birra buok, sikke gavpugin ja gaddebainkin. Davve-Varjagast ja Seidast læ son sarnodam maidai Sabmelažaguim. Ovta Same gandast, gutte læi soaldaten jærαι son, moft gandda dam dillai likoi. Gandda læi vastedam, atte ærast gal lifčē, mutto daidi garvoidi son i likom; dastgo son i læk daidi harjanam.

Frankrikast

læ læmaš gieskad ruovdemađe likkotesvuotta. Guokte vavno læba gaččam Loar dednoi. 50 olbmui dušše ja 16 sarjaduvvujegje. I læm oktage olggo-ædnamlaš.

Olgusvagjulus

Amerikai vuostas jakkebælest dam jage læ læmaš 13,919 persovna Dimag sëmna aige 13,136.

Wellmann

vuolgga gasko august mano Nordpoli. Rakkanambarggo læ agjanam garra dalkid gæčeld vebaš.

Karlstadast,

Buotarikast læk 14 dalo buollam. 50 barggobæraša læk vistetaga.

Persia ja Turka.

6000 turkalaš soaldati læk Persiai mannam ja vuottam daid persialaš soaldati bagjel. Persia læ bivddam væke Ruošast ja Engelandast.

»Nuorttanaste» čalle, prentejægje ja olgusadde læ G. F. Lund Sigerfjord, Vesteraalen.